

MR. A. EZERGAILIS
1157 DANBY RD.,
ITHACA, N.Y. 14850

DATED MATERIAL

This issue of LAIKS was mailed August 20

Latvian Newspaper "Laiks" (Time)
for USA and Canada

Published twice weekly — except for the Christmas issue —
Haimars Rudzītis, Publisher. — Editorial and Business Office
7307 Third Avenue, Brooklyn, NY, 11209. Phone: 718-836-6382.
Subscription Rates in USA dollars: 1 year - \$52.00; 6 months -
\$28.00; 3 months — \$15.00. Advertising Rates; 1 column
by 1" = \$6.20; 1 column by 1" choice location = \$8.00,
except for 1 column by 1" on page 1 = \$12.00.

POSTMASTER: Send address change to —
"LAIKS", — 7307 Third Ave., Brooklyn, NY 11209.

LAIKS

Latviešu laikraksts Amerikā "LAIKS"
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienas un sestdienas.

Izdevējs apgāds "Grāmatu Draugs" — Helmārs Rudzītis.
Galvenais redaktors Ilgvars Spilners, redaktors Kanādā Rūdolfs
Norītis. Redakcija-Kantoris: 7307 Third Avenue, Brooklyn, NY
11209, USA. Kantorim tālrunis: 718-836-6382. Redakcijai: 718-748-6704
Abonēšanas maksa ASV dolāros par 1 gadu \$52.00; 6 mēnešiem — \$28.00;
3 mēnešiem — \$15.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daudzsleja
(2 1/4") x 1" = \$6.20; tekstsludinājuma 1 sleja x 1" = \$8.00; bet 1. lappusē
1 sleja x 1" = \$12.00

sterē

nieki" izrāde 4.

it nevaram, taču
ības komiteja no
šu teātra piedā-
im to izvēlējusies
dalībniekiem no-
lū piedāvātu arī

ir saldeni senti-
ādas dziļuma di-
ablonisks, ka gan-
var paredzēt tālu
v pārsteigumu vai
ājumu, un arī
savu laiku pār-
ējies. Dažkārt no
āla" var izveidot
ājam baudāmu
udru ziņu sajaucot
āziju, satiru, pār-
a citu tikai atjau-
(tāpat kā labam
"garšvielu". Šinī
žisore Lilija Sprin-
ā pieturējusies pie
reproducēšanas. Ja
inēja visticam, pīliti
uz skatuves tika
šē visticam, pīliti
joprojām, līdz pat
ām "bleķa" spēļu
beigās. Arī sižeta
a trafarēts un tiešs
iskajā naivitātē.

ijumam adekvātu
mponējis Gunars
it nekādu sevišķu
ošānu nemanījām.
pie klavierēm bija
ālais vadītājs, ku-
us pavadītāju uz-
izpildīja Ieva Zālīte
ancāns (vijole) un
).
u režisore pelnījusi
ra tēlotāja rūpīgā
o labāko un savu
iņu saliedēt. par
snotaļ darbojās ar
ms 6. lpp.)

I Čikāgā

ark College" zālē
nistu programma)
"Navy Pier" zālē
cittautiešu darbi)

deo lentās

abas par \$60.00.
e., Lombard, IL
t arī citas lentas:
svētki '85", u.c.

" Sony DXC-3000.

Latvijas dzirnavas

Arno Teivens, apgāds "Daugava" 1985. g. Ilustrācijas (367 att li).
Pielikum: Latvijas pagastu karte un visu pagastu saraksts, dzirnavu
saraksts (pa pagastiem), dzirnavu r d t js (alfab tisks). Kopsavilkumi
ang u un v cu valod . 298 lp.

Arno Teivena lielais darbs, ko
nesen godalgoja PBLA Kult ras
fonds, teicami papildina prof. Paula
Kundzi a _ oti v rt go gr matu
"Latvju s ta", ko ar izdevis "Dau-
gavas rpg ds (1974. g.). P. Kundzi š
tan visai si rakst jis par dens vai
v ja dzirnav m — t s sen k bija tikai
muižu pašums: dzimtb ves apst k-
os zemniekiem nebija at auts t das
ier kot (Kundzinš 25. lp.).

Tagad vec s dzirnavas — k dens,
t ar v jenes — pamaz m aiziet boj ,
k to liecina daudzi att li Teivena
gr mat .

Negrib dams neko no piesniedza-
miem materi liem atst t sava darba
rpus , autors bijis spiests piev rsties
Latvijas vissen ko laiku liec b m —
archaiologu atradumiem pilskalnos
un citur. M su sen iem visai svar gs
iztikas pamats bija zemkop ba —
reiz ar to nepieciešam s sen s graudu
sasmalcin šanas ier ces — graud-
berži. V l k ievies s griežam s dzir-
nas — ar par t m liec bas var dot
archaiologu atradumi. A. Teivena
darb vispr v k da a velt ta Latvi-
jas v ja un dens dzirnavu apl -
kojumam, att los par dot boj aiz-
ejošo celt u un aizsprostu pašreiz jo
st vokli. Atz m jams, ka šo att lu
laba da a ir pavisam nesenu gadu, t
lies v je u att li no 1976. g., Idus
1977. g. (V ršu v je u grupas) u. tml.
V rt gi ar daž du vecu dokumentu
faksimili, piem., Atska u chronikas
lappuse (ori in ls'. Heidelberg ,
aprakst tas 1979. g. c Tervet).
Slav jami ar , ka A. Teivens repro-
duc jis daž dus vecus att lus un
pl nus, kas visliel k da izfoto-
gral ti no Zviedrij saglab tiem arch-
viem. Autoram izdevies ieg t ar
k dus m su gadsimta dokumentus
(t Latvijas Amatniec bas kameras
Meistara diplomu un Meldera aplie-
c bu).

Kult rv sturniekus var interes t
zi as par latviešu dzirnavnieku at-
vas m akad miskos arodos un
kult ras darb . Tur min ts Indri is
iperts (resp. Henrijs Vise dorfs),
prof. Vilhelms Purv tis, prof. Edgars
Dunsdorfs, rakstniece Aina Kr mi , a
(Zeindega) un gar ka rinda medi u,
farmaceitu, mi u, mežkopju un
agronomu. No vec ku laiku dzirnav-
niekiem j atz m R gas J. Steinhau-
ers, M. Dance, E. P tersons, u.c.

Pasv trojams, ka melderā amats
bija ienes gs, t p c v cu aprind s
raudz ja pan kt, ka par dzirnavnie-
kiem k st v cu taut bas locek i.
P rl kojot A. Teivena darb sniegtos
Latvijas dzirnavu sarakstus, j atz st,
ka v ciešiem tas plašos apm ros
tieš m bija ar izdevies.

A. Teivens apst jies ar pie liela-
jiem melderā amata speci listu zau-
d jumiem 2. pasaules kara laik : v cu
taut bas meistari aizbraukuši uz V -
ciju, bet ar daudzi latvieši, juzdamies
apdraud ti, devušies uz rzem m,
k da da a ar uz Zviedriju. Pašu
dzirnavu un iek rtu post jumi nav
mazie, t dažas dzirnavas uzspri-
dzin tas, piem ram, Vi nu Jaun-
piebalgas pagast . Nodedzin tas
Juk nu dzirnavas Sarka u pagast ,
t pat ar Bilsti u dzirnavas Koknes .

Labi saprotamu iemeslu d da a
"Dzirnavu jaunceltnes" pavisam sa.
Autoram nav bijušas piesniedzamas
zi as, kur un kad p c Otr pasaules
kara m su dzimten b tu celtas
dzirnavas. A. Teivena spriedums ir,
ka Latvijas dzirnavnieki, intens vi
darbojoties, sp juši pan kt nevien
iev rojamus uzlabojumus, bet vai-
rum ar krietnus sasniegumus. P c
1. pasaules kara bijušas k das 737
dzirnavas. P c cit m zi m, Latvij
19. gs. beig s apzin ts ap 1150
dzirnavu. No t m visai daudzas
vair k vai maz k sapost tas p d j
kara laik , ko apliecina ar daudzi
gr matu att li (skat., piem., 89., 90.,
97., 100., 113., u.d.c. lp.)

Liel ks skaits dzirnavu min ts da
"V jdzirnavas". T s liel da bijušas
koka celtnes — t tad viegli nodedzi-
n mas. Bez tam v jenes daudzos
gad jumos bijušas pils tu tuvum ,
piem., R gas apkaim , t p c milit ru
akciju gait liel ko tiesu bija ap-
draud tas: k izcili augstas celtnes
t s labi noder ja izl košanai.

Pats Arno Teivens 1935. g. piedal-
jies Š ibes Bendzo u dzirnavu no-
jaukšan un p rvešan uz Br vdabas
m zeju, kur t s, vienas no p d j m
t.s. "stabu bucen m" Latvij , pa-
gl btas no boj ejas, bet nodeģšanas
gad jum var tu t s p c pl niem un
ras jumiem viegli atjaunot. A. Tei-
vens sav darb var jis reproduc t š s
v jenes gan att los, gan ras jumos.
Slav jams ar lietprat gais deta u
apraksts. A. Teivens var jis konsta-
t t, ka stabu v jenes visos laikos
celtas p c stabu v jdzirnavu pirm-
paraugiem — ar nenoz m g m sast v-
da u izmai m.

T d v t m holandiešu tipa v -
jen m apl kojam darb nav plaš ka
apskata, toties daudz materi la
sniegts par š tipa v ja dzirnav m
provinc , kur t s, visliel ko tiesu,
bija priv to muižu pašums.

P rl kojot A. Teivena lielo darbu,
ar respektu j konstat sniegto zi u
bag t ba un daudzpus ba. A. Teivens
š du zi u v kšanu bija plaši izzi ojis
latviešu trimdās periodik . Atsauc ba
tom r bijusi v ja. Nav šaubu, ka
lielais darbs iecer ts jau sen, laikam
jau vi a studenta gados. T dom t
spiež daž du apvidu dzirnavu att li,
kas dat ti ar tr sdesmitajiem gadiem,
piem., Medz , Gai os, Akn st ,
Lod , Liepup , Kandav u.c.

A. Teivens sav darb plaši iz-
mantojis latviešu tautasdziesmas,
gan ar po tiskiem p rsp l jumiem
(maltuvei ir sidraba vai vara gr da).
Min ti ar daž di veco laiku tic jumi,
kam sakars ar lab bas maļšanu. M su
dzimten dzirnas (ar groz miem ak-
me iem), p c A. Teivena dom m,
ieviesuš s ap 11. gadsimtu (atradumi
Talsu pilskaln u.c.). K jau sac ts,
visvec k s rakstu liec bas ir no 1279.
g. (c as pie T rvetes), A. Teivens
pamatoti spriež, ka t s bijušas rok m
darbin mas dzirnavas.

Gr to maļšanas darbu rauga at-
vieglot, iesaistot dz vnieku, v ja vai
dens sp ku. Autoram par š m
probl m m ir diezgan daudz mate-
ri lu, ar att lu, kas visai pal dz
izprast tekstu. Gr matas att lu lielais
vairums, bet it paši tekst public t s
zi as re lo iesp ju robež s ir piln gas.

Amo Teivena darbs j v rt par
svar gu pienesumu m su nacion l s
etnogr fijas nozar . Arno Teivena
lielais, zi m bag tais darbs ir peln -
jis augstu godalgu, kas vi am ar
pieš irta.

K RLIS DRAVI Š

SACENSĪBA KODOLEKSPLOZIJĀS

Amerikāņi izdarījuši Nevadā pa-
zemes kodolsprādzienu, sadrebinoš
ēkas 75 jūdžu tālajā Lasvegas pilsētā.
Tas bija šogad jau 11. šāds
izmēģinājums, bet Pad. Savienība
dienu iepriekš bija uzspriecinājusi jau
savu 15. kodollādiņu. Valsts departa-
ments saka, ka šis padomju
izmēģinājums, iespējams, lauzis 1963.
gada Ierobežoto izmēģinājumu aizlieg-
guma līgumu, jo radiācija sniegusies
pāri Pad. Savienības robežām. ("The
Wall Street Journal", 14. aug.).

ALA's APGĀDS

PIEDĀVĀ TRĪS JAUNUS IZDEVUMUS:

BIMINITES BĒRZIŅAS-GRUNDES —

"TĒVA DOTS, MĀTES DOTS"

dainu krājums ētiskai audzināšanai \$10.00

VALERIJAS BĒRZINĀS-BALTINĀS —